

Bezpečnost v LA

Březen 2014

Postavení armády v LA

- Již od nezávislosti výjimečné
- Z ní často rekrutování prezidenti (Santa Anna)
- Spolu s církví a vlastníky půdy tvořila tradiční oligarchii v 19. století

Specifika

- Slabý stát, nutné řešit i jiné problémy, než je tomu v evropském pojetí
- Vždy více moci, než je obvyklé
- Často řeší i úkoly, které patří do jiných oblastí – counter-narcos, policie
- Mnohdy jediná síla, která je schopna problémy řešit
- Armáda přesvědčena o svém právu intervenovat, proto zachována v takovém rozsahu, i když absentují hrozby
- Latinskoamerické státy nemají velké výdaje na armádu

Teritoriální konflikty

- Mnohé již od dob nezávislosti, přetrvávají do dnes
- Bolívie ztratila části území ve válce o Gran Chaco i ve válce s Chile
- Dnes nejvíce pohraničních sporů ve střední Americe, Ven-Kol, Peru-Ekv (Cenepa)
- V roce 1995 regulérní konflikt mezi Peru a Ekv o kus neobývatelné země

Vnitřní konflikty

- Občanské války v regionu centrální Ameriky
- Guatemala – konflikt trval 36 let, zanechal za sebou 200.000 mrtvých
- Občanská válka v Nikaragui
- Občanská válka v Salvadoru

Byrokratický autoritatismus

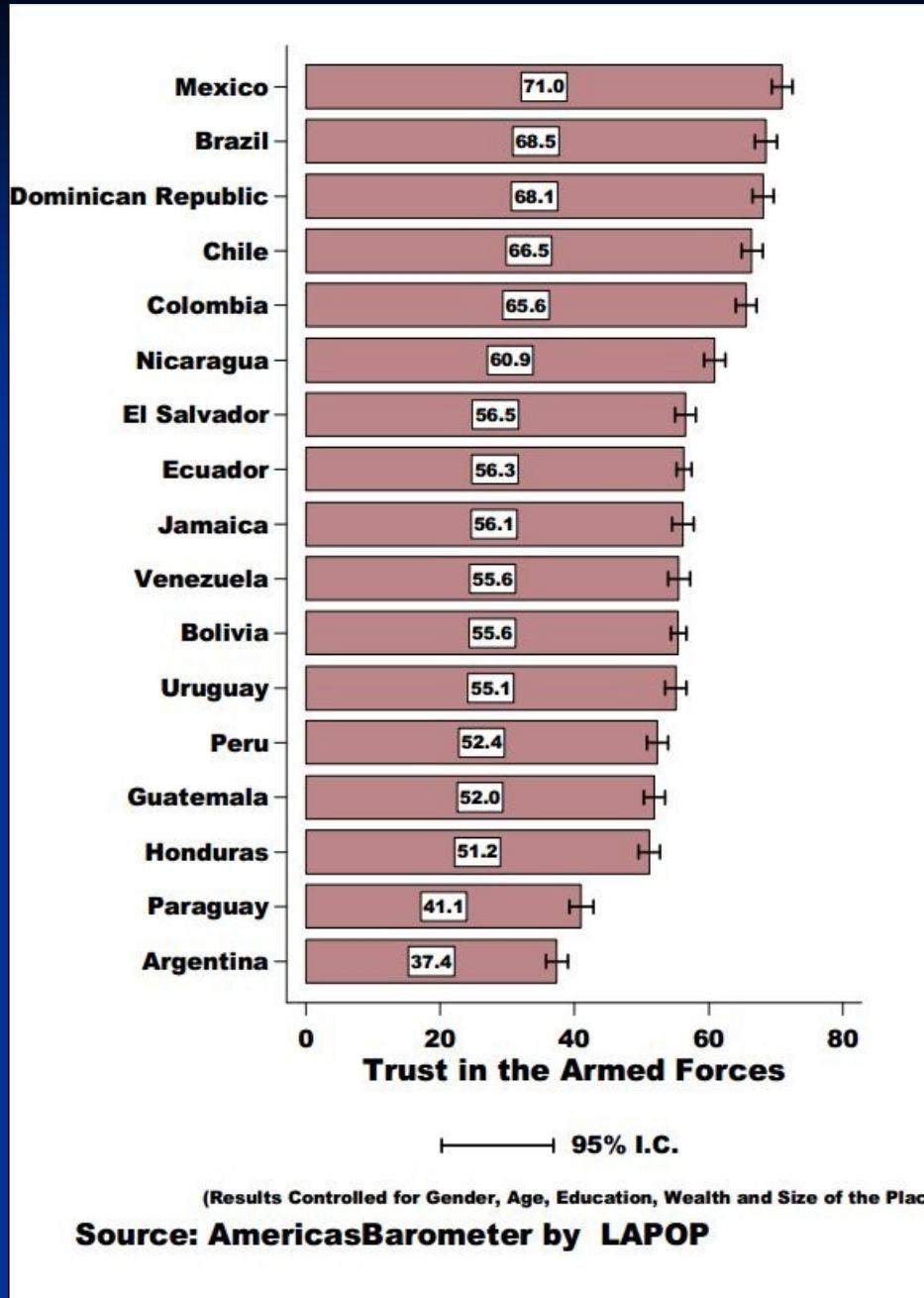
- Termín Guilllerma O'Donella
- Specifický typ vlády v některých zemích LA od 60. do 80. let
- K moci se dostává vojenská junta, neexistence politické soutěže mezi politickými stranami
- Technokratický systém, armáda profesionalizovaná
- Snaha o ekonomické změny
- Přítomný především v jižním cípu Jižní Ameriky

Problematika pučů

- Stále není uzavřená kapitola, poslední výrazný před deseti lety ve Venezuele, předtím neúspěšné pokusy v Ekvádoru a Venezuele
- 2009 Honduras
- Vliv armády i v událostech v Bolívii (tam silná tradice změn vlády vojenskou cestou - od nezávislosti již 190! pučů)

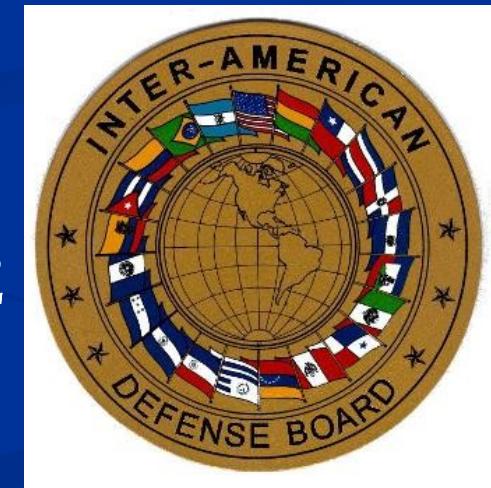
Postavení armády v průzkumech veřejného mínění

- Instituce s „vysokou“ důvěrou, bývá na druhém až třetím místě za katolickou církví

Bezpečnostní systém na západní hemisféře

- Můžeme o něm hovořit od roku 1942 – založena Meziamerická obranná rada (IADB)
- V rámci ní kontakty, ale nikoliv systematické
- Spojeno s druhou světovou válkou
- Mnoho států nebylo členy vůbec
- Např. Kanada se zapojila až v 2002
- Od roku 2006 součástí OAS

Bezpečnostní systém na západní hemisféře II

- Smlouva z Ria – 1947 – systém kolektivní bezpečnosti, jak proti externím, tak pro napadení jednoho státu druhým
- V roce 1948 vznik Organizace amerických států – USA se snažily v jejím rámci vytvořit obrannou strukturu
- Silně ovlivněno hrozbou komunismu
- Dnes obranná politika v rámci UNASUR, některé státy vystoupily ze smlouvy z Ria
- Smlouva s Tlatelolca (1967) – LatAm se stala první zónou bez jaderných zbraní

Fotbalová válka

- Konflikt mezi Salvadorem a Hondurasem
- Vyvrcholení dlouhodobých sporů
- Roznětkou zápas kvalifikace o mistrovství světa
- Salvador napadl Honduras, který chtěl vyhostit Salvadorce pracující v zemi
- Pouhých šest dní, dva tisíce obětí. Aktivní role USA a OAS

Starý vs. Nový koncept bezpečnosti

- Především po druhé světové válce snaha o rozšiřování konceptu jak z hlediska aktérů, tak z hlediska záběru
- Starý koncept – především vojenská bezpečnost
- Nový koncept – „kodaňská škola“ – vojenská, politická, societální, ekonomická, environmentální
- Na hemisférické konferenci o bezpečnosti z roku 2004 patrný přechod ke druhé kategorii

Vnitřní bezpečnost

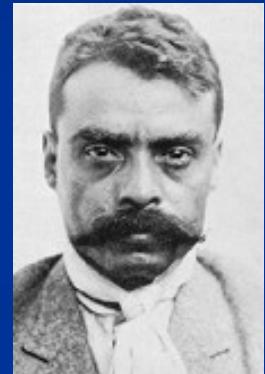
- Problematická podoba státní moci, a to i u „demokracií“
- Odpor proti státní moci ve formě guerill – pestrá směsice politických směrů, většinou však levicového zaměření a prokubánské
- „Eskadry smrti“ – jednotky bojující proti guerillám, ne oficiálně státní, ale často se zastřelenou podporou státu

Špinavá válka

- Příklad tzv. státního terorismu
- V roce 1976 nahrazuje v Argentině Perónovou junta vedená Jorge Videlou
- Boj proti Lidové revoluční armádě a Montoneros, ale též proti opozici, civilistům, odborářům – Triple A
- Odhady okolo 30.000 teroristů

Historické kořeny EZLN

- Zapatova armáda národního osvobození
- Jméno odvozeno od Emiliána Zapaty – revolucionáře z revoluce 1910 a vůdce Osvobozeneccké armády Jihu
- „Země, svoboda a spravedlnost“
- Po své vraždě se stává modlou pro mnoho Mexičanů

EZLN na scéně

- Veřejný projev 1. ledna 1994 – spolu se vstupem NAFTA v platnost – EZLN jejím velkým kritikem
- Vůdčí postavou Subcomandante Marcos
- Převzata kontrola nad radnicemi v pěti městech
- Boje trvaly jen 12 dní, nepříliš velká intenzita – pak uzavřeno příměří a dialog s vládou
- Snaha přitáhnout pozornost k Chiapasu a indiánské populaci v nejchudší části Mexika

Dialog s vládou

- Dohody ze San Andrés – 1996 – obsahují ustanovení o posílení práv indiánské populace
- Prezident Zedillo je nicméně příliš nedodržoval – zapatisté se vracejí k metodě konfrontace
- Za Foxovy vlády prošel parlamentem COCOPA

Současná situace

- Od ledna 2006 rozjela EZLN svou „Jinou kampaň“
- V jejím rámci cesta po celém Mexiku, proslovy a diskuze s lidmi
- Marcos se přejmenoval na Delegáta Nula
- V květnu 2007 rozsáhlé zatýkání v rámci zapatistických demonstrací

BIENVENIDO
A MUNICIPIO AUTONOMO
1º DE ENERO
TERRITORIO REBELDE

CAMPAMENTO
CIVIL
POR LA PAZ

ZONA NORTE
JUNTA DE BUEN GOBIERNO
SE PROHIBE ESTRICAMENTE EL
TRAFFICO DE ARMAS SIEMPRE Y CONSUMO
DE DROGAS BEBIDAS EMBRIAGANTES
VENTA ILEGAL DE MADERAS
NO ALA DESTRUCCION DE
LA NATURALEZA
ZAPATA VIVE LA LUCHA SIGUE
ESTA USTED EN TERRITORIO
ZAPATISTA
EN REBELDIA AQUI MANDA EL PUEBLO
EL GOBIERNO OBEDECE

**MULTA POR TIRAR BASURA
90 SALARIOS MINIMOS**

Světlá stezka – Sendero Luminoso

- Maoistická guerilla
- V čele Abimael Guzmán – univerzitní profesor – Rudé slunce, Čtvrtý meč marxismu
- Dlouhou dobu funguje v ilegalitě, rozhodne se nezapojit do voleb vypsaných vojenskou vládou
- První výrazný veřejný projev v roce 1980
- Zpočátku násilí především na venkově, následně se přesunulo i do Limy - likvidace elektráren, teror přímo ve městě

Světlá stezka II

- Příliš brutální praktiky, aby byla oblíbená
- Organizace rolníků v tzv. rondas – protisenderistické domobrany – posvěceny Fujimoriho vládou
- Masakr v Lucanamarce – 69 mrtvých
- Celkem Světlá stezka zodpovědná za smrt více než 30.000 lidí, další obětí vládních zásahů
- Po zatčení Guzmána naprostý úpadek, přesto existují dodnes

Maras

- Gangy mladistvých
- Problém hlavně v oblasti „Triángulo Norte“
- Střety mezi Mara Salvatrucha a Barrio 18 zvyšují kriminalitu
- Vláda přistoupila s politikou „mano dura“
- V současné době v Hondurasu příměří, v Salvadoru selhalo

